

**АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА
ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В
ОБЩИНА ШУМЕН**

Основни принципи, залегнали в ЗПУО

Според Закона, образованието като процес на обучение, възпитание и социализация е национален приоритет и се развива в съответствие със следните принципи:

1. единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;
2. Ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
2. равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
3. равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
4. равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
5. запазване и развитие на българската образователна традиция;
6. хуманизъм и толерантност;
7. съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
8. иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
9. прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
10. автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;
11. ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

Законът за предучилищното и училищното образование внася ново качество в нашето образование като регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Приобщаващото образование се реализира в съответствие със следните принципи:

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина или училище най-близо до неговото местоживее и на правото му на качествено образование;
2. Гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. Приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището;

6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;

7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – детската градина/училището, детето/ученика, семейството и общността;

8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата и учениците в дейността на детската градина или училището;

9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество;

10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на децата и учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

Законът за предучилищното и училищното образование въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата - обща и допълнителна. Подкрепата за личностно развитие се предоставя на всяко дете и ученик, като осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им и е в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Основен принцип на ЗПУО е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи.

Подкрепата на личностното развитие в системата на предучилищното и училищното образование, осъществявана от образователните институции - детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, специализираните обслужващи звена.

Демографска характеристика на община Шумен

Община Шумен е разположена в централната част на Североизточна България на площ от 630 кв.км.

В рамките на общината влизат град Шумен и 26 села - Белокопитово, Благово, Васил Друмев, Велино, Ветрище, Вехтово, Градище, Дибич, Друмево, Ивански, Илия Блъсково, Кладенец, Коньовец, Костена река, Лозево, Мадара, Мараш, Новосел, Овчарово, Панайот Волово, Радко Димитриево, Салманово, Средня, Струйно, Царев брод, Черенча.

По данни на НСИ от последното преброяване през 2011 г., броят на населението на община Шумен е 93 649 души, от които 45 085 мъже и 48 564 жени. В периода между последните две преброявания /2001 г. и 2011 г./ жителите на община Шумен намаляват с 10 824 души. Община Шумен е със смесен етнически състав на населението

Населението на община Шумен към 31.12.2015 г. по постоянен адрес е 111 377 души. От тях 97 745 са с постоянен адрес в града и 13 632 в селата на общината. По настоящ адрес броят на населението е 98 831 души. От тях 84 923 живеят в град Шумен и 13 908 в селата на община Шумен. Родените през 2015 г. са 1714 души, а починалите 1368 души.

През 2016 г. родените деца са 1783, а починалите - 1534 души, от които 1346 в град Шумен и 188 в селата на общината.

Произтичащите демографски на територията на община Шумен, следват неблагоприятните тенденции, характерни за голяма част от страната като цяло. Демографската характеристика на общината е резултат от продължителното действие на множество фактори и влияния: икономическата ситуация в страната, ускоряване на процесите на миграция и то предимно на

млади хора и семейства в активна трудоспособна възраст, намаляване броя на родените деца. Подобряването на икономическия облик на общината е един от възможните начини за частично решаване на проблемите от това естество, като съществено значение се отдава на образованието и обучението – фактор за икономически растеж и заетост.

Съотношение между раждаемост и смъртност за периода 2015-2016 г.:

Период	Раждаемост	Смъртност
2015 г. (към 31 декември)	1714	1368
2016 г. (към 31 декември)	1783	1534

Възрастова структура на населението към 31.12.2016 г. (в регистрите на служба ГРАО)

Населено място	По постоянен адрес	По настоящ адрес	Брой население по възрастови групи								
			0-6 г.	7-14 г.	15-19 г.	20-30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-64 г.	65-80 г.	над 80 г.
Шумен	98484	85633	5327	6464	3636	10958	13574	14281	16861	11886	2646
Белокопитово	111	149	4	7	4	9	12	19	35	46	13
Благово	114	93	3	2	5	11	7	11	19	32	3
Васил Друмев	123	278	10	18	11	11	23	40	61	82	22
Велино	211	288	4	11	4	13	23	21	69	111	32
Ветрище	254	229	9	10	1	18	22	20	56	77	16
Вехтово	676	720	46	48	45	96	85	118	108	148	26
Градище	1006	747	36	55	38	87	104	100	146	146	35
Дибич	865	1089	51	67	42	96	148	161	238	245	41
Друмево	1315	1054	82	118	43	152	131	130	170	178	50
Ивански	1486	1588	138	164	116	235	206	196	215	253	65
Илия Блъсково	365	456	24	44	22	69	35	49	76	111	26
Кладенец	119	99	3	1	3	10	8	16	21	27	10
Коньовец	479	415	28	28	32	77	75	69	78	28	0
Костена река	37	51	4	0	1	2	4	1	13	17	9
Лозево	238	366	8	11	6	41	44	50	85	101	20
Мадара	1056	1123	68	63	36	132	120	150	225	263	66
Мараш	416	514	22	28	11	59	47	67	98	140	42
Новосел	627	543	42	34	12	79	56	77	95	113	35
Овчарово	78	140	1	4	1	1	8	12	31	63	19
Панайот Волон	193	313	6	10	6	15	32	37	74	114	19
Р. Димитриево	219	271	5	9	10	26	28	32	55	81	25
Салманово	725	799	45	64	41	101	103	98	141	163	43

Средня	580	424	16	24	10	44	62	43	89	111	25
Струйно	417	461	47	39	20	67	59	67	74	68	20
Черенча	659	534	32	35	27	82	68	78	97	91	24
Царев брод	1353	1259	47	78	51	150	179	174	291	238	51
Общо за общината:	112206	99636	6108	7436	4234	12641	15263	16117	19521	14933	3383

Структура на образователната система

През учебната 2016/2017 година образователната система в община Шумен обхваща 30 детски градини, 26 училища, 5 центъра за подкрепа на личностното развитие и 2 учреждения в системата на висшето образование.

Според информационната система Admin RS (Регистър за движение на учениците) броят на децата в предучилищна подготовка е 3000, учениците в непрофилирано обучение са 6156, профилирана подготовка-2411, професионална-2064 и специална-65.

Системата на предучилищно и училищно образование на територията на Община Шумен включва широка мрежа от детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностното развитие, представени в следващата таблица. Наименованията и вида им, посочени в таблицата по-долу, съответстват на Раздел II „Видове институции“ от ЗПУО.

Вид	Брой	Статут
Детски градини (ДГ):	30	общински
- в град Шумен:	19	
- в селата на общината:	11	
Начални училища (НУ)	2	общински
Основни училища (ОУ)	10	общински
- в град Шумен:	4	
- в селата на общината:	6	
- средищни:	6	
Средни училища (СУ)	5	общински
Профилирани гимназии: Профилирана природо-математическа гимназия и Профилирана гимназия с преподаване на чужди езици	2	общински
Професионални гимназии	1	общинска
	4	държавни
Помощно училище	1	държавно
Духовно училище	1	частно
Центрове за подкрепа за личностното развитие (Средношколски общежития)	2	общински
Центрове за подкрепа за личностното развитие (Обединен детски комплекс, Ученическа спортна школа)	2	общински
Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО)	1	държавен

Информация и анализ на данните за децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование

Предучилищно образование

Обучението и възпитанието на децата в предучилищна възраст през учебната 2016/2017 г. се осъществява в 30 детски градини, като 19 са в град Шумен и 11 в населените места в община Шумен, 4 от тях са с яслени групи, 9 с филиали, а 5 в от тях има пътуващи деца.

№	Детска градина	Населено място	Брой групи	Брой подготв. групи	Брой яслени групи	родени 2010 г. 6-7 г.	родени 2011 г. 5-6 г.	родени 2012 г. 4-5 г.	родени 2013 г. 3-4 г.	родени 2014 г. 2-3 г.	Брой пътуващи деца	Общ брой деца 2016/2017 г.	Общ брой деца 2015/2016 г.
1.	ДГ „Звънче“	Шумен	6	3		42	21	21	38	1		123	125
2.	ДГ „Слънце“	Шумен	8	4		45	46	41	37	3		172	161
3.	ДГ „Латинка“	Шумен	5	3		46	25	26	24	0		121	125
4.	ДГ „Брезичка“	Шумен	6	2		30	29	34	32	1		126	131
5.	ДГ „Смехорани“	Шумен	4	2		23	25	28	25	0		101	102
6.	ДГ „Конче вихрогонче“	Шумен	6	2		25	25	35	34	11		130	138
7.	ДГ „Иглика“	с. Коньовец	1	1		3	4	3	3	1		14	14
8.	ДГ „Буратино“	кв. Макак	1	1		1	2	4	7	2		16	17
9.	ДГ „Светулка“	Шумен	16	8	2	67	82	74	77	39		339	350
10.	ДГ „Братя Грим“	Шумен	8	4		52	50	63	46	4		215	214
11.	ДГ „Златна рибка“	Шумен	5	3		36	25	31	28	0		120	119
12.	ДГ „Чучулига“	кв. Дивдядово	5	2	1	20	25	22	15	20		102	105
13.	ДГ „Космонавт“	Шумен	13	7		70	81	78	80	1		310	309
14.	ДГ „Патиланци“	кв. Мътница	1	1		4	4	4	3	1		16	15
15.	ДГ „Дружба“	Шумен	6	4		37	33	34	31	0		135	150
16.	ДГ „Пролетна дъга“	Шумен	7	3		25	39	39	49	12		164	159
17.	ДГ „Изворче“	Шумен	5	2		32	32	31	39	1		135	129
18.	ДГ „Щурче“	Шумен	6	3	1	37	32	28	25	27		149	151
19.	ДГ „Пчелица“	Шумен	5	2	1	24	24	22	29	25		124	113
20.	ДГ „Червената шапчица“	с. Вехтово	1	1		1	4	3	3	2		13	13
21.	ДГ „Осми март“	с. Градище	1	1		1	5	7	0	4		17	16
22.	ДГ „Добри Люцканов“	с. Дибич	1	1		4	7	6	5	4	6	26	12

23.	ДГ „Камбанка“	с. Друмево	2	1		13	13	7	4	7	4	44	47
24.	ДГ „Снежанка“	с. Ивански	3	1		14	16	13	23	1		67	62
25.	ДГ „Мадарски конник“	с. Мадара	1	1		7	8	4	3	1		23	22
26.	ДГ	с. Новосел	1	1		2	4	6	3	1		16	16
27.	ДГ „Славейче“	с. Салманово	1	1		6	7	5	3	1	2	22	18
28.	ДГ „Калинка“	с. Струйно	1	1		2	2	4	3	5		16	13
29.	ДГ „Щастливо детство“	с. Царев брод	2	1		8	8	7	3	7	4	33	33
30.	ДГ „Васил Левски“	с. Черенча	1	1		4	2	5	4	2	5	17	12
	Всичко:		129	68		681	680	685	676	184	21	2906	2897

Мрежата от детски градини на територията на Община Шумен съответства на демографските и социално-икономическите промени в Общината. Отчитайки средногодишното намаляване на броя на децата, наличния капацитет на детските градини и обхвата на децата, наличната база е достатъчна за пълното обхващане на желаещите да посещават детска градина. Пълняемостта и натовареността на отделните групи и детски градини е различна. Някои надвишават 100 %, а други не могат да ги достигнат.

Основен проблем за детските градини е малкият брой деца в групите по селата, където се извършва прием на деца на възраст от 2 до 6 години. Слабост в организацията там е невъзможността за отделяне в самостоятелни групи на 5 и 6-годишните деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка преди постъпването им в първи клас. Поради намаляване броя на децата под минимално допустимия от началото на учебната 2016/2017 г. са закрити детските градини в селата Средня и Илия Блъсково.

Детските градини са на целодневна организация на задължителното предучилищно образование, разполагат с добра материално-техническа база, педагогически кадри и помощен персонал с опит и квалификация, оптимални условия за отглеждане, възпитание и обучение на децата.

В детските градини се прилагат мерки за привличане и задържане на децата чрез поддържане на качество на възпитателно-образователния процес, добра кадрова обеспеченост като условие за доверието на родителите, привличане на родителите като партньори в организиране на дейностите и в осъвременяването на дидактичната и игрова база, съдействие в осигуряването на подкрепата за личностно развитие.

В детските заведения се осигурява равен достъп на всички деца за качествено образование, гарантиран е достъпът до добра подготовка на всяко дете за постъпване в училище, създадени са условия за овладяване на книжовен български език в междуетническа среда. Осигуряват се адекватни възможности за интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности.

Училищно образование

На територията на Община Шумен през учебната 2016/2017 г. функционират 25 общински и държавни училища ,1 духовно училище, Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, 4 центъра за подкрепа за личностно развитие – ОДК, УСШ „Хан Крум“ и 2 средношколски общежития.

Общинските училища са 20, в т. ч.: 2 начални, 10 основни, 5 средни, 2 профилирани и 1 професионална гимназии. От тях: 6 са „средищни“. Държавните училища са 5, в т. ч.: 4 професионални гимназии и 1 Помощно училище.

№	Училище	Населено място	Статут
1.	НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен	общинско
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен	общинско
3.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен	общинско
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен	общинско
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	общинско
6.	IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен	общинско
7.	СУ „Васил Левски	Шумен	общинско
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен	общинско
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен	общинско
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен	общинско
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	общинско
12.	ПГПЧЕ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен	общинско
13.	ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен	общинско
14.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	общинско
15.	ОУ „Н.Й.Вапцаров“	с. Дибич	общинско
16.	ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	общинско
17.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	общинско
18.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	общинско
19.	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	общинско
20.	ПГССХТ	Шумен	общинско
21.	ПГИ	Шумен	държавно
22.	ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	държавно
23.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	държавно
24.	ПГСАГ	Шумен	държавно
25.	ПУ „Васил Друмев“	Шумен	държавно
26.	ДУ „Нювваб“	Шумен	частно
27.	ЦПЛР – ОДК	Шумен	общинско
28.	ЦПЛР – УСШ „Хан Крум“	Шумен	общинско
29.	СО „Младост“	Шумен	общинско
30.	СО № 2	Шумен	общинско

Брой паралелки и ученици по класове в общинските училища

1. Брой паралелки и ученици I - IV клас

№ по ред	Училище	ППГ		I клас		II клас		III клас		IV клас		Вс. I - IV без ППГ	
		гр.	уч.	пар.	учен	пар.	учен	пар.	учен	пар.	учен.	пар.	учен.
1	НУ „Илия Р. Блъсков“	1	19	4	86	4	91	4	91	4	93	16	361
2	НУ „Княз Борис I“			4	92	4	93	4	89	4	82	16	356
3	II ОУ „Д-р Петър Берон“	1	14	3	63	4	87	3	61	3	64	13	275
4	III ОУ „Димитър Благоев“			4	96	4	101	4	96	5	107	17	400
5	VI ОУ „Еньо Марковски“	1	17	1	20	1	15	1	26	1	13	4	74
6	СУ „Йоан Екзарх Български“			4	100	4	95	4	95	4	89	16	379
7	СУ „Сава Доброплодни“			5	120	5	125	5	113	4	91	19	449
8	СУ „Васил Левски“			3	62	3	52	3	58	3	65	12	237
9	СУ „Панайот Волов“			2	48	2	35	2	39	2	46	8	168
10	СУ „Трайко Симеонов“	1	17	1	24	1	26	2	32	1	19	5	101
11	ОУ „Христо Ботев“ - с. Ивански			1	19	1	24	1	17	1	15	4	75
Всичко без средищни училища		4	67	32	730	33	744	33	717	32	684	130	2875
12	IX ОУ „Панайот Волов“			1	28	2	39	2	34	2	34	7	135
13	ОУ „Васил Левски“ - с. Градище			1	9	1	12	1	9	1	12	4	42
14	ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Царев брод			1	20	1	18	1	14	1	15	4	67
15	ОУ „Н. Й. Вапцаров“ - с. Дибич			0,5	9	0,5	6	0,5	3	0,5	9	2	27
16	ОУ „Христо Ботев“ - с. Друмево			1	15	1	11	1	17	1	11	4	54
17	ОУ „Панайот Волов“ - с. Мадара			0,5	4	1	10	1	10	0,5	7	3	31
Всичко в средищни училища				5	85	6,5	96	6,5	87	6	88	24	356
Общо		4	67	37	815	39,5	840	39,5	804	38	772	154	3231

2. Брой паралелки и ученици V-VIII клас

№ по ред	Училище	V клас		VI клас		VII клас		VIII клас		VIII подг.клас		Вс. V-VIII клас	
		пар.	учен.	пар.	учен.	пар.	уч.	пар.	уч.	пар.	учен	пар.	учен.
1.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	2	53	2	40	2	41	1	25			7	159
2.	III ОУ „Димитър Благоев“	4	93	4	87	4	89	1	25			13	294
3.	VI ОУ „Еньо Марковски“	1	20	1	21	1	23	1	20			4	84

4.	СУ „Йоан Екзарх Български“	5	131	5	126	4	102	2	44	2	50	18	453
5.	СУ „Сава Доброплодни“	7	200	7	189	7	181	1	22	4	88	26	680
6.	СУ „Васил Левски“	2	48	2	50	2	49	1	24			7	171
7.	СУ „Панайот Волов“	2	43	2	53	2	52	1	28	1	24	8	200
8.	СУ „Трайко Симеонов“	1	31	2	35	1	28	1	23			5	117
9.	ППМГ „Нанчо Попович“	2	52	2	53	2	53			5	129	11	287
10.	ПГПЧЕ „Н. Й. Вапцаров“									5	123	5	123
11.	ОУ „Христо Ботев“ - с. Ивански	1	16	1	20	1	19	1	18			4	73
Всичко без средишни училища		27	687	28	674	26	637	10	229	17	414	108	2641
12.	IX ОУ „Панайот Волов“	2	38	2	43	1	28	1	20			6,0	129
13.	ОУ „Васил Левски“ - с. Градище	1	15	1	14	1	13	1	16			4,0	58
14.	ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Царев брод	1	20	1	11	1	15	1	12			4,0	58
15.	ОУ „Н. Й. Вапцаров“ - с. Дибич	0,5	5	0,5	10	0,5	6	0,5	6			2,0	27
16.	ОУ „Христо Ботев“ - с. Друмево	1	17	1	13	1	11	1	10			4,0	51
17.	ОУ „Панайот Волов“ - с. Мадара	1	12	0,5	10	1	13	0,5	8			3,0	43
Всичко в средишни училища		6,5	107	6	101	5,5	86	5,0	72			23	366
Общо общообразователни училища		33,5	794	34	775	31,5	723	15	301	17	414	131	3007

3. Брой паралелки и ученици IX-XII клас

№ по ред	Училище/ЦПЛР	IX-ти кл.		X клас		XI клас		XII клас		Вс. IX-XII клас		Стипендии за ученици		
		пар.	учен	пар.	учен	пар.	уч.	пар.	уч.	пар.	учен.	сиращи или с един родител	социални	отличен успех
1.	СУ „Йоан Екзарх Български“	3	66	3	77	3	69	3	55	12	267	10	26	33
2.	СУ „Сава Доброплодни“	4	96	4	88	4	99	3	67	15	350	17	22	49
3.	СУ „Васил Левски“	1	22	1	14	1	18	1	12	4	66	0	9	7
4.	СУ „Панайот Волов“	3	66	3	68	2	65	2	34	10	233	8	20	26
5.	СУ „Трайко Симеонов“	1	25	1	24	1	18	1	16	4	83	4	7	0
6.	ППМГ „Нанчо Попович“	5	130	5	129	5	128	5	127	20	514	11	27	164
7.	ПГПЧЕ „Н. Й. Вапцаров“	6	121	6	145	6	152	5	138	23	556	11	44	93
Всичко общообразователни училища		23	526	23	545	22	549	20	449	88	2069			
8.	СУ „Васил Левски“ - вечерно	1	19	1	19	1	19	1	19	4	76			
Всичко общообразователни училища		24	545	24	564	23	568	21	468	92	2145			
9.	ПГССХТ	2	52	2	50	2	41	1	23	7	166	18	10	3

9а	вечерна форма			1	28	1	30	1	30	3	88			
9б	общезитие-ПГ									6	105			
	Средношколски общезития	8												
		кл.												
10.	СО „Младост“	8	29		20		11		9		77			
11.	СО № 2	7	44		31		26		18		126			
Всичко общезития		15	73		51		37		27		203			

4. ЦПЛР

Наименование	Брой групи	Брой ученици
ЦПЛР - ОДК	84	1179
ЦПЛР - УСШ	68	1108
СО „Младост“		77
СО № 2		126

5. Професионални гимназии

Училище	Статут	8 клас	9 клас	10 клас	11 клас	12 клас	Общо:	Стипендии за ученици		
								сираци или с един родител	социални	отличен успех
ПГИ	държавно	72	125	141	126	118	552	18	77	49
ПГМЕТТ „Христо Ботев“	държавно	19	107	108	144	137	517	14	34	14
ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	държавно	-	83	55	60	46	244	12	48	4
ПГСАГ	държавно	16	94	128	106	99	443	15	52	12

Организация на учебен процес

№	Училище	Населено място	Режим на обучение		Столово хранене		Брой пътуващи ученици
			една смяна	две смени	в самост. стол	чрез кетъринг	
1.	НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен		да		да	
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен		да		да	
3.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен		да		да	
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен		да		да	
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	да				
6.	IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен		да		да	100
7.	СУ „Васил Левски	Шумен		да		да	
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен		да		да	11
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен		да	да		12
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен		да		да	8
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	да			да	46
12.	ПГПЧЕ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен		да			1
13.	ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен	да	да			1
14.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	да			да	74
15.	ОУ „Н.Й.Вапцаров“	с. Дибич	да			да	44
16.	ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	да			да	16
17.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	да			да	
18.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	да			да	26
19.	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	да			да	75
20.	ПГССХТ	Шумен	да				38
21.	ПГИ	Шумен		да			21
22.	ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	да				16
23.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	да				28
24.	ПГСАГ	Шумен					22

Брой персонал в детските градини

№ по ред	Детска градина	Числ.щ.р.01.02.2017 г.			Педагогически персонал						
		обща	в т.ч.		директор	учител	Ст. учител	Гл. учител	Ст. учител по	психолог	логопед
		Педагог.	друг								
1	ДГ „Щурче“	26,5	12,5	14	1	4	6		1		0,5
2	ДГ „Светулка“	59,5	31,5	28	1	2	24	2	1	0,5	1
3	ДГ „Чучулига“	20	9,5	10,5	1	2	5	1			0,5
4	ДГ „Пчелица“	20	10	10	1	4	3	1		1	
5	ДГ „Звънче“	26	14,5	11,5	1	3	8	1	1		0,5
6	ДГ „Слънце“	33,5	18,5	15	1	6	10		1		0,5
7	ДГ „Латинка“	20,5	11,5	9	1	2	7	1			0,5
8	ДГ „Брезичка“	23,5	13,5	10	1	3	8	1			0,5
9	ДГ „Смехорани“	17,5	10	7,5	1		8		1		
10	ДГ „Конче Вихрогонче“	24,5	14	10,5	1	2	9	1	0,5		0,5
11	ДГ „Буратино“, кв. Макак	4	2	2	1	1					
12	ДГ „Братя Грим“	31,5	18,5	13	1	3	12	1	1		0,5
13	ДГ „Златна рибка“	22,5	12,5	10	1	4	5	1		1	0,5
14	ДГ „Космонавт“	50	30	20	1	8	17	1	1	1	1
15	ДГ „Патиланци“, кв. Мътница	4,5	2	2,5	1		1				
16	ДГ „Дружба“	25	14,5	10,5	1	2	9	1	1		0,5
17	ДГ „Пролетна дъга“	30	17,5	12,5	1	3	10	1	1	1	0,5
18	ДГ „Изворче“	23	13	10	1	1	9			1	1
19	ДГ „Иглика“, с. Коньовец	4	2	2	1		1				
20	ДГ „Калинка“, с. Струйно	4	2	2	1	1					
21	ДГ „В. Левски“, с. Черенча	4	2	2	1	1					
22	ДГ „Осми март“, с. Градище	4,5	2	2,5	1		1				
23	ДГ „Радост“, с. Новосел	4	2	2	1	1					
24	ДГ „Славейче“, с. Салманово	4	2	2	1		1				
25	ДГ „Щастливо детство“, с. Царев брод	8	4	4	1	1	2				
26	ДГ „Червената шапчица“, с. Вехтово	4	2	2	1		1				
27	ДГ „Д. Люцканов“, с. Дибиц	4,5	2	2,5	1		1				
28	ДГ „Камбанка“, с. Друмево	8	4	4	1		3				
29	ДГ „Снежанка“, с. Ивански	11,5	6	5,5	1	2	3				
30	ДГ „Мадарски конник“, с. Мадара	4,5	2	2,5	1		1				
Всичко ДГ:		527	287,5	239,5	30	56	165	13	9,5	5,5	8,5

Брой персонал в училища и ЦПЛР

№ по ред	Училище	Числ.щ.р.01.02.2017 г.			Педагогически персонал, вкл. с ППГ															психолог	логопед		
		обща	в т.ч.		директор	зам.-дир.	пед съв.	ръков. ИКТ	учители					възпитатели	ст. възп	гл. възпитател	ръков учебна дейност	уч. ресурсен					
			педаг.	друг					старши уч. ППГ	учител ППГ	учители	старши учители	корепетитори						гл.учит.				
1	НУ „Илия Р. Блъсков“	33,0	26,0	7,0	1	1			1		3	19											1,0
2	НУ „Княз Борис I“	32,4	25,0	7,4	1	1						22,0											1,0
3	II ОУ „Д-р Петър Берон“	49,0	39,0	10,0	1	1				1	8	25,0								2,0	1,0	лектор	
4	III ОУ „Димитър Благоев“	60,5	50,5	10,0	1	1	1	1			7	37,0								1,0	0,5	1,0	
5	VI ОУ „Еньо Марковски“	18,5	14,5	4,0	1	1			1			11,5											
6	IX ОУ „Панайот Волов“	38,0	30,0	8,0	1	1					2	24,0								1,0		1,0	
7	СУ „Йоан Е. Български“	94,5	75,5	19,0	1	2	2	1			18	50,0		1,0									0,5
8	СУ „Сава Доброплодни“	143,5	122,5	21,0	1	2	2	1			27	79,5	4,0	6,0									
9	СУ „Васил Левски“	61,0	47,5	13,5	1	2	1	1			10,5	32,0											
10	СУ „Панайот Волов“	62,0	48,0	14,0	1	2	1	1			10	32,0		1,0									
11	СУ „Трайко Симеонов“	35,3	30,3	5,0	1	1,5				1,0	5,5	16,3							3,0	1,0	1,0		
12	ППМГ „Нанчо Попович“	67,0	53,0	14,0	1	1	1	1			7	40,5		1,0				0,5					
13	ПГПЧЕ „Н. Й. Вапцаров“	69,0	55,0	14,0	1	2	1	1			14,5	32,5		3,0									
14	ОУ Градище	18,0	14,0	4,0	1						3	10,0											
15	ОУ Царев брод	20,0	14,5	5,5	1						1,5	12,0											
16	ОУ Дибич	13,5	9,0	4,5	1						3,5	4,5											
17	ОУ Друмево	17,4	13,5	3,9	1						4,5	8,0											
18	ОУ Ивански	19,5	13,5	6,0	1						7,5	5											
19	ОУ Мадара	14,5	10,0	4,5	1						2	6		1									
20	ПГССХТ	38,5	26	12,5	1	1	1				3	14			2	3	1						
Всичко училища		905,1	717,3	187,8	20	19,5	10	7	2	2	137,5	480,8	4	13	2	3	1	0,5	7	2,5	5,5		
1	Общеж.№ 2	14,0	7,0	7,0	1										2	4							
2	Общ."Младост"	9,3	5,00	4,25	1										4								
Всичко общежития		23,3	12,0	11,3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	8			0	0	0		
5	ЦПЛР - УСШ	14,0	13,0	1,0	1	1					6,5	4,5											
6	ЦПЛР - ОДК	22,5	13,5	9,0	1	1					4,5	6,0	1,0										
Всичко ЦПЛР		36,5	26,5	10,0	2	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,0	10,5	1,0	0,0	0,0	0			0,0	0,0	0,0		
Вс.училища+ЦПЛР+общез.		964,9	755,8	209,1	24	21,5	10,0	7,0	2,0	2,0	148,5	491,3	5,0	13,0	4	11	1	0,5	7,0	2,5	5,5		

Обща подкрепа за личностно развитие

Общата подкрепа на нивото на системата, обединява съществуващите видове образователна среда у нас – образователни институции, центрове за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР), вкл. центрове за специална образователна подкрепа, регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (Ресурсен център), общежития и други, чиято функция е да подпомагат вътрешната структура за разгръщане на диференцирани подходи за посрещане на разнообразието от образователни потребности.

На нивото на детската градина и училището, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите дейности.

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание и други, които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, както и от неспециализиран персонал.

Родителите заедно с учителите са най-сигурният ресурс за децата. Те са желан от училището партньор, защото са носители на важна информация и различна гледна точка за детето, а също така, защото за тях, както и за училището, е важно детето да се развива и да се чувства добре. Родителите могат да получат, но и да дадат информация и опит, с които да помогнат на учителите да опознаят по-добре детето. Необходимо е училището и детската градина да положат усилия да изградят връзката с родителите и постоянно да поддържат тяхното участие като основен партньор.

Съгласно чл. 178, ал. 1 от ЗПУО, общата подкрепа за личностно развитие включва:

Форми и дейности	Осигурява се от:
1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти	Всички институции
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО	Само училища
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език	Само детски градини
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове	Само училища
5. консултации по учебни предмети	Само училища
6. кариерно ориентиране на учениците	Всички институции
7. занимания по интереси	Всички институции
8. библиотечно-информационно обслужване	Само училища
9. грижа за здравето	Всички институции
10. осигуряване на общежитие	Училища и общежития
11. поощряване с морални и материални награди	Всички институции
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение	Всички институции
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения	Всички институции
14. логопедична работа	Всички институции

Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на детето в детската градина съобразно индивидуалните му потребности е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина, включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. занимания по интереси;
3. грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина;
4. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните потребности, като:

1. обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език – дейността се извършва от учителите в групата в детската градина;
2. прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески, и/или сензорни затруднения – дейността се извършва от психолог, логопед или от друг педагогически специалист при необходимост - рехабилитатор на слуха и говора и др.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички деца в подготвителна група за задължително предучилищно образование и към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. кариерно ориентиране на учениците;
3. занимания по интереси;
4. библиотечно-информационно обслужване;
5. грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището;
6. осигуряване на общежитие;
7. поощряване с морални и материални награди;
8. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
9. дейности за превенция на обучителните затруднения, включително логопедична работа.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейности, като:

1. допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език, включително ограмотяване на ученици, за които българският език не е майчин;
2. консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
3. логопедична работа с учениците.

1.1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – чл.178, ал.1, т. 1 от ЗПУО.

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца и ученици с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи.

Учителите, работещи в общинските детски градини, училища и обслужващи звена познават и използват в своята пряка работа различните видове обща подкрепа за личностно развитие, по смисъла на чл. 178, ал.1 от ЗПУО. Обсъждат дейностите, обменят информация и добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата или с учениците в класа. Провеждат регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, съответно между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището.

1.2. Допълнително обучение по учебни предмети чл.178, ал.1, т 2 от ЗПУО.

Подкрепата се осигурява само от училищата. Допълнителното обучение включва допълнителни часове по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

1.3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език – чл.178, ал.1, т.3 от ЗПУО.

Подкрепата се осигурява само от детските градини. В случая основен акцент е ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения, както определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език според индивидуалните потребности на всяко дете.

1.4. Консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове чл.178, ал.1, т. 4 и 5 от ЗПУО

Всички учители от общинските училища на територията на община Шумен провеждат допълнителни консултации по учебни предмети.

1.5. Кариерно ориентиране на учениците – по чл. 178, ал. 1, т. 6 на ЗПУО.

Консултиране на учениците в училищното образование включва взаимнодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (ЗПУО чл. 180). В град Шумен функционира Център за кариерно ориентиране, който осъществява дейността си на територията на цялата Шуменска област по проект BG05M2OP001-2.001-0001 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование”, изпълняван от МОН с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове и предлага услугите:

- „*кариерно информиране*” - процес, в рамките на който кариерният консултант дава актуална и пълна информация за възможностите на образователната система в България, за прехода от образование към заетост на всички ученици, родители и граждани. Кариерно информиране може да се проведе индивидуално или в група;

- „*кариерно консултиране*” - процес, в рамките на който кариерният консултант оказва съдействие на учениците, за да вземат добри решения за професионалния и личния си избор и на родителите, за да подкрепят децата си в този избор. Кариерно консултиране може да се проведе индивидуално и/или в група.

Кариерните консултанти работят с ученици от I до XII клас от всички степени на образование и видове училища, като им се предоставят услуги по кариерно ориентиране в съответствие с конкретните им индивидуални потребности и етапи на кариерно развитие. Учениците от целевата група получават информация и консултация при прехода от една образователна степен към

друга; при прехода от образование към заетост; когато са в риск да напуснат училище без завършена степен на основно или средно образование/без придобита степен на професионална квалификация; когато имат специални образователни потребности. Организиран се срещи, форуми, дискусии, тренинги и др.

1. 6. Занимания по интереси - по чл. 178, ал. 1, т. 6 на ЗПУО

Заниманията по интереси /чл.181 от ЗПУО/ се организират за развитие на способностите и на компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство. Заниманията по интереси може да се провеждат чрез различни организационни педагогически форми - клуб, състав, отбор и други.

Училищна програма „Твоят час“.

През учебната 2016/2017 година във всички училища на територията на община Шумен започна реализацията на проект BG05M2OP001-2.004-0004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности“ (Твоят час), финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Основна цел на проекта е създаване на условия за повишаване на потенциала на учениците и възможностите им за успешно завършване на образование чрез допълване, развиване и надграждане на техните знания и умения, придобити в рамките на задължителната им подготовка в училище. Продължителността на проекта е до 31 октомври 2018 година.

Основните дейности по проекта, изпълнявани от училищата, са:

- разработване и изпълнение на училищна програма „Твоят час“, включваща извънкласни дейности за преодоляване на обучителните затруднения на учениците и за развитие на способностите и интересите им;
- създаване на обществен мониторинг с участието на родители на учениците.

Училищната програма „Твоят час“ се разработва за една учебна година и с нея училищата планират дейностите по проекта: за преодоляване на обучителни затруднения; по интереси; за работа с родители и близки на ученици, застрашени от отпадане; за организиране на изяви на учениците, включени в извънкласните дейности; за участие в междуучилищни извънкласни дейности.

Извънкласните дейности по интереси могат да бъдат обобщени по следния начин:

Училище	Населено място	Ученици, включени в целодневна организация		Ученици, включени в училищни форми за развитие на интересите		Ученици, включени във форми - проект към МОН / „Твоят час“ /		Ученици, включени във форми по национални програми към МОН	
		Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици
НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен	3	71	ФУЧ-8 СИП-11	153 323	11	163	0	0
НУ „Княз Борис I“	Шумен	4	112	3	38	7	68	0	0
II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен	10	282	3	50	13	159	0	0
III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен	7	180	7	120	33	422	0	0

VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	2	47	0	0	6	54	0	0
IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен	5	117	8	146	24	164	0	0
СУ „Васил Левски	Шумен	8	186	1	15	12	155	0	0
СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен	9	185	0	0	54	619	1	8
СУ „Панайот Волов“	Шумен	5	125	0	0	20	258	0	0
СУ „Сава Доброплодни“	Шумен	8	187	35	620	72	845	8	39
СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	3	83	0	0	16	168	0	0
ПГПЧЕ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен	0	0	0	0	5	100	2	15
ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен	0	0	16	344	26	316	11	85
ОУ „Васил Левски“	с. Градище	4	96	4	96	11	66	0	0
ОУ „Н.Й.Вапцаров“	с. Дибич	2	50	1	13	5	49	0	0
ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	4	88	0	0	10	100	0	0
ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	3	70	0	0	9	110	0	0
ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	2	48	2	26	9	50	0	0
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	5	124	6	85	7	79	0	0
ПГССХТ	Шумен	0	0	0	0	15	176	0	0
ПГИ	Шумен	0	0	5	50	17	255	0	0
ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	0	0	0	0	20	173	0	0
ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	0	0	0	0	13	212	0	0
ПГСАГ	Шумен	0	0	0	0	16	124	0	0

В центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) се осъществява обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Общата подкрепа за личностно развитие в центровете за подкрепа за личностно развитие може да включва:

1. занимания по интереси за развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и изяви по интереси;
2. кариерно ориентиране на учениците;
3. педагогическа и психологическа подкрепа, включително дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
4. грижа за здравето;
5. осигуряване на общезитие;
6. поощряване с морални и материални награди;
7. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
8. логопедична работа;
9. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

Общата подкрепа за личностно развитие се осъществява чрез:

1. включване на децата и учениците в организирани обучителни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности на общинско, областно, национално и международно равнище, включително през ваканциите;

2. подпомагане на кариерното ориентиране на учениците чрез дейности, насочени към стимулиране на развитието на личностни качества и придобиването на социални компетентности;
3. участие на децата и учениците в организирани групи за занимания по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
4. участие на децата и учениците в общински, областни, национални и международни проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, кариерното ориентиране на учениците, превенцията на насилието и преодоляване на проблемното поведение, педагогическата и психологическата подкрепа, логопедичната работа;
5. поощряване на децата и учениците с морални и материални награди за високи постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, както и за особен принос към развитието на центъра за подкрепа за личностно развитие, който представляват;
6. провеждане на ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения;
7. провеждане на работа със средата, в която е детето или ученикът - семейството, връстниците, за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;
8. мотивиране на децата и учениците за активно включване и участие в дейността на институцията;
9. осъществяване на превенция на обучителните затруднения и на комуникативните нарушения;
10. настаняване на ученици в общежитие и осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовката им, провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа, организиране и провеждане на занимания по интереси, работа с родители.

Дейностите в центровете за подкрепа за личностно развитие, насочени към развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, се провеждат като: индивидуална работа; работа в различни организационни педагогически форми; масови прояви и публични изяви. Групите за обучение може да бъдат постоянно действащи, временнодействащи през учебната година, временно действащи през ваканциите

Този вид подкрепа е включена в основните дейности на ЦПЛР-ОДК, ЦПЛР-УСШ „Хан Крум” и ОШИ „Анастас Стоянов”.

ЦПЛР – ОДК

Област	Профил	Дейност	Брой групи	От тях временни	Инд. работа	Брой деца и ученици	
Област „Науки и технологии“	„Приложно-технически“	Школа „Математика“	10	2	1 ученик	141	
		Школа „Графичен дизайн“	2	2	1 ученик	26	
		Клуб „Информационни технологии“	3	1		39	
		Клуб „Компютърен свят“	2	1		26	
		„Хуманитарно-обществен“	Гражданско образование - „Шуменски детски парламент“	2			26
			Школа „Български език и литература ”	2			32
			Експедиция „Млад археолог“	3	2		39
			Клуб „Предания и легенди“	1			24
			Клуб „История в приказки“	2			26
		Област „Изкуства“	„Музикално изкуство“	Детски хор „Бодра песен“	7	2	2 ученика

		Клуб „Устни хармоники”	2			12
		Детска вокална група	1			13
		Школа по народно пеене „Автентичен фолклор“	1			8
	„Танцово изкуство“	Детски фолклорен ансамбъл „Веселяче”	8	2	1 ученик	140
	„Театрално изкуство“	Детско-юношески театър „БИС”	7	2	1 ученик	103
		Клуб „Театрално студио”	1 пост.			13
	„Изобразително и приложно изкуство“	Арт-школа	4		1 ученик	56
		Изобразително и приложно изкуство	2	2		28
		Школа „Дърворезба”	8	2	1ученик	102
		Школа „Моден дизайн”	3	1		46
		Клуб „Приказен свят в цветовете”	3			45
	„Литературно творчество“	Ученически литературен клуб „Сладкодумци”	2		1 ученик	13
		Клуб „Творя, играя, мога”	1			13
		Клуб „Журналист”	1			14
		Литературни игри	1	1		15
		Литературни конкурси и четения	2	2		36
		Клуб „Приказен свят”	2			32
			84	22	9	
		ОБЩО:	84			1179

ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“

Вид спорт	Брой групи	Брой ученици	Брой преподаватели
Баскетбол	7	125	2
Бойни изкуства	9	119	1,5
Волейбол	12	200	2
Лека атлетика	6	97	1
Лечебна физкултура	3	41	0,5
Футбол	13	207	3
Хандбал	9	137	1,5
Художествена гимнастика	6	90	1
Шахмат	3	57	0,5
Общо	68	1073	13

ОШИ „Анастас Стоянов“

Индивидуалното обучение на децата е съобразено с възможностите на всеки конкретен ученик и неговата индивидуална програма отговаря на аналитичната преценка на преподавателя за личните му творчески възможности и потенциал за личностно развитие.

Особено важен стимул е сценичната изява, която издига авторитета на детето, превръща го в творческа личност със свое мнение, преценка и творчески похват да изрази себе си. В подкрепа на това са и участията в конкурси, където участниците не само изразяват творческите си способности, но се изявяват и в конкурентна среда.

Направления и школи: музикална, танцова, художествена, художествено слово и театър, езикова.

Музикална школа. Изучават се: главен специален предмет - пиано, акордеон, струнни, духови, ударни, народни, електронни инструменти, пеене; солфеж и елементарна теория на музиката; музикална литература; информационни технологии; ансамблов музикална форма: камерна музика, вокална формация, хор, оркестър.

Художествена школа. Изучават се живопис, графика, скулптура, приложни изкуства и информационни технологии.

Танцова школа. Сформират се класове по класически, български, характерни и спортни танци.

Школа по художествено слово и театър. Изучават се рецитаторско изкуство, техника на говора, сценична реч, елементарно актьорско майсторство, изкуството на кукления театър.

Езикова школа. Сформират се класове по английски, немски, руски, френски, италиански и др. езици.

Могат да се сформират курсове за кандидати в средните и висшите училища по изкуствата.

През ваканциите се сформират летни ваканционни групи

Обучението се осъществява от 22 преподаватели.

Брой класове/групи и ученици през учебната 2016/2017 г.

№	Специалност	Брой класове/ групи	Общ брой ученици
1.	Пиано	2,5 класа	27
2.	Цигулка	1 клас	15
3.	Електронни инструменти	1 клас	12
4.	Класическо пеене	0,5 клас	3
5.	Китара	1,5 клас	18
6.	Джаз и поп пеене	1 клас	12
7.	Флейта	0,5 клас	4
8.	Солфеж	10 групи	74
9.	Театрална работилница	1 група	7
10.	Математика	0,5 клас	2
11.	Балет	7 групи	50
12.	Изобразително изкуство	3 групи	21
13.	Английски език	0,5 клас	2
14.	Подготвителна група /4-6 г./	1 група	7
		Общ брой:	254

1.7. Библиотечно-информационно обслужване- по чл. 178, ал. 1, т. 8 от ЗПУО

Библиотечно-информационното обслужване (чл.182 от ЗПУО) се осигурява чрез училищна библиотека и гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Във всички училища има оборудвани компютърни кабинети и осигурен постоянен достъп до интернет.

Във всички детски градини е осигурен постоянен достъп до интернет. За подобряване на качеството на предучилищното образование е необходимо въвеждането на съвременни ИКТ при работа с децата, чрез осигуряване на повече компютърни конфигурации със съответния софтуер, мултимедии и други средства.

1.8. Грижа за здравето - по чл. 178, ал. 1, т. 9 от ЗПУО

Грижа за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот (ЗПУО чл. 183), в съответствие с държавният образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Здравето на децата и учениците се наблюдава от медицински специалисти, работещи в здравните кабинети в детските градини и училища.

Медицинските специалисти от здравните кабинети на детските заведения и училищата осъществяват следните дейности:

- провеждане на профилактични дейности за предотвратяване или ограничаване на рисковите фактори в детските заведения и училищата;
- организиране и участие в регионални, национални и международни програми, свързани с профилактика и промоция на здравето на децата и учениците;
- организиране и провеждане на програми за здравно образование на децата и учениците;
- участие в образователното и професионалното ориентиране на учениците при преминаване в по-горна степен на обучение;
- наблюдение на физическото развитие и определяне на физическата дееспособност на децата и учениците;
- участие в подготовката, подбора и провеждането на различните форми на отдих, туризъм и обучение на децата и учениците.

1.9. Осигуряване на общежитие – по чл. 178, ал. 1, т. 10 от ЗПУО

В община Шумен общата подкрепа – осигуряването на общежитие се осъществява в Средношколско общежитие „Младост” и Средношколско общежитие № 2. В общежитията се настаняват ученици от 8 до 12 клас от всички населени места от територията на общината. Общежитията осъществяват следните дейности: настаняване на ученици; осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците; провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа; подпомагане интелектуалното, емоционалното и физическото развитие и социалната адаптация на учениците; подпомагане професионалната насоченост и придобиването на компетентности, необходими за успешна реализация; подпомагане формирането на нагласи и мотивация за учене; формиране отношения на толерантност и уважение; организиране и провеждане на занимания по интереси; работа с родители.

1.10. Поощряване с морални и материални награди - по чл. 178, ал. 1, т. 11 от ЗПУО

Децата и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование; като награди могат да се учредяват от Министъра на образованието и науката, Началника на РУО, Кмета на общината и Директора на институцията (ЗПУО чл. 184).

Този вид подкрепа и до сега се осигурява от училищните ръководства и от община Шумен. Общината стимулира и подкрепя морално и материално творческите изяви на даровити деца и ученици чрез проведени конкурси, спортни състезания, индивидуални награждавания за деца с високи постижения на областни и национални конкурси.

Съгласно Програма на мерките за закрила на деца и ученици с изяви дарби от общинските и държавни училища в община Шумен ежегодно се изплащат стипендии и финансово се подпомагат таланти деца и ученици

2014 г.			2015 г.			2016 г.		
стипендия	10 ученици	Област наука – 5; Област изкуство-2; Област спорт-3.	стипендия	5 ученици	Област наука-5; Област спорт-2.	стипендия	7 ученици	Област наука- 2; Област изкуство-3; Област спорт-2.
Еднократна финансово подпомагане	27 ученици	Област наука – 4; Област изкуство-22; Област спорт-1.	Еднократна финансово подпомагане	28 ученици	Област наука-3; Област изкуство-25.	Еднократна финансово подпомагане	22 ученици	Област наука – 4; Област изкуство-22; Област спорт-1.

1.12. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение - по чл. 178, ал. 1, т. 12 от ЗПУО

Детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват тези дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес, като видовете и съдържанието им са подчинени на обща училищна политика и се разработват самостоятелно от училищната общност (ЗПУО чл. 185).

Дейностите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение имат за цел изграждане на позитивен организационен климат в училището, включително чрез психологическа подкрепа. Психологическата подкрепа е насочена към учениците, учителите, директора, заместник-директора (заместник-директорите) и родителите. Психологическата подкрепа се осъществява от психолог или педагогически съветник и включва:

1. създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
2. предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;
3. извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;
4. работа със средата, в която е детето или ученикът - семейството, връстниците

Дейностите по превенция и интервенция се разработват въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.

За преодоляване на проблемното поведение на детето или ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в училищната среда, с участието му в дейността на институцията и с поведенческите му прояви се прилагат една или повече от следните дейности за въздействие върху вътрешната мотивация:

1. обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
2. използване на посредник при решаване на конфликт в училище;
3. консултиране на детето или ученика с психолог;
4. консултиране на детето или ученика с педагогически съветник;

5. създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;
6. насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
7. индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
8. участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
9. други дейности, определени в правилника за дейността на институцията

Дейности по превенция на агресията и преодоляване на проблемното поведение реализират Училищните комисии за превенция на тормоза, насилието и противообществените прояви сред учениците, обособени в училищата на територията на общината.

Училищните комсии и училищните ръководства са в тясно сътрудничество с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни при община Шумен.

МКБППМН реализира дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение сред ученици. Общественият възпитател към комисията съдейства за реализиране на превантивната дейност на комисията. Дейността им е свързана с корекционно-възпитателна работа с деца, предразположени към противообществени прояви, живеещи в рискова семейна или приятелска среда. Основен приоритет в дейността на комисията е превантивната дейност за предотвратяване и не допускане на нарушения от малолетни и непълнолетни.

Във връзка с ранната превенция и работата в училищата на територията на Община Шумен, са извършвани дейности, свързани с проблемите на асоциалните явления и проявите на агресия – срещи с ръководствата на училища, оказване на помощ на класните ръководители и педагогическите специалисти, сътрудничество с Детска педагогическа стая, органите на МВР, отдел Закрила на детето. .

Общественият възпитател осъществяват контрол на наложените възпитателни мерки на децата по училища и превенция по отношение извършването на последваща противообществена проява. Обхванати са училища с най-много деца с разгледани възпитателни дела. В 20 учебни заведения - 71 брой деца са под ежемесечен надзор на МК.

По случай Световния ден за борба с насилието, МКБППМН изготви и разпространи във всички училища брошури - “Не на насилието над деца”. Във връзка с реализиране на дейности по националната програма „Работата на полицията с училищата” бяха изнесени лекции в часовете на класа „Насилието в училище” в учебните заведения.

Превенцията на асоциалното поведение на малолетните и непълнолетните.

<i>Година</i>	<i>Брой приложени програми за превенция на противодействие на детското асоциално поведение</i>	<i>Брой лица, обхванати от информационни кампании за предотвратяване на асоциалното поведение сред децата</i>	<i>Брой консултирани деца и семейства</i>
2013	9	2673	680
2014	5	2315	530
2015	4	2210	500
2016	4	2500	420

МКБППМН се информира за условно осъдените и осъдените на пробация непълнолетни чрез получаване на постановени присъди от ШРС. През 2016г. в МКБППМН са постъпили две присъди от ШРС за осъдени двама непълнолетни на пробация и едно административно наказание „Обществено порицание” за непълнолетен. Няма случаи на условно осъждане на непълнолетен през годината.

Във връзка с превенцията на отпадане от училище на деца в задължителна училищна възраст със заповед на кмета на Община Шумен, Секретарят на МКБППМН е член на състава на Междуинституционалния работен екип по превенция на

отпадането от училище. Задачите на работния екип са да събира и обобщава информация, относно ученици в риск от отпадане от училище и да заседава и разглеждат случаите с определена висока степен на риск от отпадане от училище.

През 2016 г. не са постъпвали информации и сигнали, които да касаят работата на екипа. МКБППМН осъществява контрол и подпомага настойници и попечители на децата от Община Шумен, които срещат затруднения при отглеждането и възпитанието им. При необходимост се предоставя психологична помощ на деца и настойници (попечители). Няма деца под настойничество и попечителство с асоциално поведение.

Постъпили преписки и сигнали в МКБППМН през 2016г. са общо 44. От Районна прокуратура – 30, от РУ на МВР – 8, сигнали от длъжностни лица – 6.

Деца, извършили противообществени прояви и престъпления:

<i>Деца, извършили противообществени прояви и престъпления</i>	<i>Малолетни момчета 8 – 13г</i>	<i>Малолетни момичета 8 – 13г</i>	<i>Непълнолетни момчета 14 – 17г.</i>	<i>Непълнолетни момичета 14 – 17г</i>
2014 г. - 70	21	5	27	17
2015 г. - 69	8	1	38	22
2016 г. -61	13	8	31	9

<i>Деца, извършили противообществени прояви</i>		<i>Деца, извършили противообществени престъпления</i>	
<i>година</i>	<i>брой</i>	<i>година</i>	<i>брой</i>
2014	27	2014	42
2015	46	2015	26
2016	20	2016	41

Видове противообществени прояви, извършени от малолетни и непълнолетни за 2016 г. са: бягства от дома – 7, употреба на наркотични вещества – 5, други противообществени прояви - 6. През 2015г.: бягства от дома – 15, употреба на наркотични вещества – 13, други противообществени прояви - 18.

Извършителите на престъпления са общо 41 деца: 32 деца са извършили кражби: от тях: домови кражби - 2, от магазини или други търговски обекти -13. Престъпления, свързани с наркотици - 0 деца. Други видове престъпления - 3 деца. Според условията, в които са живели преди разглеждане на възпитателното дело при двама родители са били – 19 деца, 6 - деца при един родител, живели в Кризисни центрове и Центрове за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ – 24 деца. Малолетни и непълнолетни лица с наложени възпитателни мерки и завършена най - висока степен на образование: незавършено начално образование /1-4 клас/- 1 момче, начално образование - 18 деца, основно образование - 20 деца. Местната комисия няма констатирани нарушения от прокуратурата и съда при процедурите по образуването и разглеждането на възпитателните дела и налагане на възпитателните мерки по чл.13 и мерките по чл.15 от ЗБППМН.

През 2016г. са разгледани повече от едно възпитателно дело на 8 деца. Всички тези деца са настанени в Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ и Кризисен център гр. Шумен. Причините за извършване на повторното деяние са бягства от дома /ЦНСТ и Кризисен център/; кражби /от магазини и частни домове/.

На първото възпитателно дело е налагана възпитателна мярка по чл.13, ал.1, т.1 /Предупреждение/ и т.3 /За консултации / по ЗБППМН, на последващите – т.5 /Обществен възпитател/, т.10/полагане на общественополезен труд/, т.12 /6 м. изпитателен срок/ и т.13 /Настаняване във ВУИ/ от ЗБППМН.

Към Местната комисия за борба срещу противообществените прояви функционира Консултативен кабинет за социална превенция. В консултативния кабинет работи един клиничен психолог и един психолог за работа в учебните заведения на град Шумен. И през 2016г. функционираха три училищни кабинета за ранна превенция / III ОУ, VI ОУ и ПГСАГ/.

Психологичната работа в Консултативния кабинет/КК/ и през изтеклата 2016г. касае малолетната и непълнолетна възраст на деца, преминали през различните форми на отклоняващо поведение. В този смисъл е и това, че дейността в Консултативния кабинет е предимно с характеристиките на диагностична, консултативна и терапевтично дългосрочна за всяко дете:

- диагностичната дейност е насочена към първия контакт с децата определени с мярка по т.3 и т.5. от ЗБППМН. Това е нужно за изготвяне профила на личността и поведението им, необходим за последващата работа с тях. Изготвеният от клиничен психолог профил, с характеристики и насоки за индивидуална работа се предоставя на обществените възпитатели. При нужда връзката на психолога с обществен възпитател и детето се реализира често със супервизии;

- основна за клиничен психолог е консултативната работа като индивидуална и групово форма;

- на трето място е ангажираността в кабинета с форми на превантивна работа, супервизии, с деца и родители. Работата в училищните консултативни кабинети цели да подпомогне общуването и взаимодействието между ученици, учители и родители чрез консултиране, информиране, провеждане на информационни семинари и социално-психологически тренинги, предоставяне на брошури, дигитални, видеопрезентационни материали. Проведени са 29 информационни семинара с класове, касаещи значими социални рискове и проблеми. Най-широко застъпените теми са: „Агресия и насилие“, „Противообществени прояви и последствията от тях“, „Решаване на конфликти и работа в екип“, „Толерантност“, „Как да се справяме с негативните емоции“, „Трафик на хора“.

Брой приведени мерки в изпълнение чрез кабинетите:

1. По чл.13, ал.1 , т.3 от ЗБППМН- общо 35 малолетни и непълнолетни, от тях малолетни - 5 и непълнолетни - 30 деца.

2. По чл.15, ал.1, т.2 от ЗБППМН- няма.

3. Брой случаи, по които изпълнението на възпитателните мерки по чл.13 чрез Консултативния кабинет са се оказали резултатни за неизвършването на нови противообществени прояви - 9 деца.

4. Брой насочени деца превантивно от МКБППМН към Консултативния кабинет- 4 деца.

5. Брой родители превантивно насочени към Консултативния кабинет - 5.

6. Брой деца, консултирани в Консултативния кабинет освен в изпълнение на мярката по чл.13, ал.1, т. 3 - 39 деца.

7. Брой родители, консултирани в Консултативния кабинет освен мярката чл.15, ал.1, т. 2 - 13 родители.

През годината са изготвени 15 входящи диагнози на деца под възпитателен надзор с обществен възпитател. С цел подобряване осъществяването на възпитателния надзор са проведени 20 индивидуални супервизии с обществените възпитатели и една обща.

Местната комисия осъществява контрол върху настойниците и попечителите, свързан с подпомагане на децата и настойниците според техните потребности.

Във връзка с реализиране контролната дейност на комисията ежесечно се провеждат работни срещи с инспекторите от Детска педагогическа стая при РУ на МВР- гр. Шумен за състоянието на престъпността и проблемите в работата с децата - извършители на противообществени прояви и престъпления.

1.12. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.-по чл. 178, ал. 1, т. 13 от ЗПУО

При работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование от педагогическите специалисти в детската градина.

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина включва:

1. ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения - от учителите в групата в детската градина и/или от психолога, и/или от логопеда в детската градина;
2. определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето;
3. определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, при:
 - а) затруднения във физическото, познавателното, езиковото, социалното, сензорното, емоционалното, творческото развитие на детето спрямо децата от същата възрастова група;
 - б) наличие на рискови фактори и обстоятелства в средата на детето;
 - в) наличие на хронични заболявания, които възпрепятстват обучението, научаването и участието на детето в дейността на детската градина;
 - г) наличие на изявени силни страни на детето в областта на изкуствата и спорта, които се нуждаят от развитие и стимулиране.

1.13. Логопедична работа-по чл. 178, ал. 1, т. 14 от ЗПУО

Логопедичната работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се осъществява от логопеди в детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие, както и от логопеди от РЦППО, и включва:

1. превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности - изследване на писмената реч; определяне на потребностите на децата и учениците от логопедична работа;
2. диагностика на комуникативните нарушения - диагностика при нарушения на говора; невропсихологична диагностика на входно и изходно равнище на деца от 3- до 6-годишна възраст и на ученици от начален, прогимназиален, първи и втори гимназиален етап; диагностика на езиковата компетентност на деца от 3- до 6-годишна възраст;
3. корекционно-терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения - изготвяне на индивидуални програми за корекционно-терапевтична дейност за всички деца и ученици с комуникативни нарушения; осъществяване на ранно логопедично въздействие при деца на 3 - 4-годишна възраст с комплексни комуникативни нарушения и с риск от обучителни затруднения; провеждане на корекционно-терапевтична дейност с деца и ученици с комуникативни нарушения; групова работа с логопед при нарушения на артикулацията и при нарушения на темпа и ритъма на речта (заекване); индивидуална работа с логопед - при останалите комуникативни нарушения и обучителни трудности;
4. консултативна дейност с учители и родители/представители на децата/лица, които полагат грижи за децата с комуникативни нарушения - консултиране на учители за особеностите и потребностите на деца и ученици с комуникативни нарушения и предоставяне на методическа подкрепа при работата с деца и ученици с комуникативни нарушения; консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите/представителите на децата/лицата, които полагат грижи за децата с комуникативни нарушения, за активно участие в логопедичния процес.

В 18 детските градини и 7 училища на територията на община Шумен има логопедични кабинети.

При разпределяне на получените по стандарт средства за всяка дейност между училищата и детските градини, като част от допълнителните компоненти на формулите се предвиждат средства в размер до 0,5 на сто за финансиране на логопедични кабинети (ЗПУО чл. 282, ал.6, ал.11).

Допълнителна подкрепа за личностно развитие

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потребности (СОП) - в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания и работа с дете и ученик по конкретен случай.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Данни за деца с увреждания/СОП в детските градини

Детска градина	Общ брой	Диагноза							Вид на допълнителна подкрепа						
		интелектуални затруднения	обучителни трудности	физически увреждания	слухово увреждане	зрителни нарушения	множество увреждания	езиково-говорни нарушения	р-ва от аутистичния спектър	емоционални и поведенчески р-ва	ресурсно подпомагане	психо-социална рехабилитация	рехабилитация на комуникативните нарушения	рехабилитация на слуха и говора	зрителна рехабилитация
ДГ „Звънче“	1							1			1	1	1		
ДГ „Брезичка“	4				3			1			1	1	1	1	
ДГ „Конче вихрогонче“	1								1		1		1		
ДГ „Буратино“	1							1			1				
ДГ „Светулка“	9	1		2	1			1	4		1	1	1	1	
ДГ „Братя Грим“	2		1					1			1				
ДГ „Златната рибка“	3		1			1		1			1	1			1
ДГ „Чучулига“	2							2			1	1	1		
ДГ „Космонавт“	8	1	1		1			3	1	1	1	1	1	1	
ДГ „Патиланци“	1							1			1				
ДГ „Дружба“	2		1							1	1	1	1		
ДГ „Пролетна дъга“	1		1								1	1	1		
ДГ „Щурче“	1	1									1	1	1		
Общо:	36	3	5	2	5	1		10	3	7					

Данни за деца с увреждания/СОП в училищата

№	Училище	Град/Село	Общ брой	Диагноза									Вид на допълнителна подкрепа				
				интелектуални затруднения	обучителни трудности	физически увреждания	слухово увреждане	зрителни нарушения	множество увреждания	езиково-говорни нарушения	р-ва от аутистичния спектър	емоционални и поведенчески р-ва	ресурсно подпомагане	психо-социална реабилитация	реабилитация на комуникативните нарушения	реабилитация на слуха и говора	зрителна реабилитация
1.	НУ „Илия Рашков Блъсков“	Шумен	3	1	1							1		1			
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен	13	4	4					1	1	3	1	1	1		
3.	II ОУ "Д-р Петър Берон"	Шумен	21	9	5	1	1	1	1	2		1	1	1	1	1	
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен	10	4	4	1	1					1	1	1			
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	23	15	5		2		1			1	1	1			
6.	IX ОУ "Панайот Волов"	Шумен	12	8	3				1			1		1			
7.	СУ „Васил Левски“	Шумен	8	5	2				1			1	1	1			
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен	5	3					1		1	1		1			
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен	6	1	2						3	1		1			
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен	6	2	3	1						1		1			
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	27	22	3				1		1	1	1	1			
12.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	7	6	1							1					
13.	ОУ „Никола Й. Вапцаров“	с. Дибич	7	6					1			1					
14.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	7	4		1			2			1					
15.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	7	5	2							1	1				
16.	ОУ „Св. св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	9	3	3	1	1				1	1			1		
17.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	5	1	1						1	2	1	1			
18.	ПУ „Васил Друмев“	Шумен	65	64	65	48	3	3	48	65	11	65		18	29	3	3

РЦППО – Шумен

Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е държавно специализирано обслужващо звено за подпомагане на деца и ученици със СОП. Центърът осъществява дейности, свързани с провеждането на държавна политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, организационно и методичко подпомагане на детските градини и училищата по отношение на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП. Приоритети в дейността на РЦППО са оценката на потребностите от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП, подпомагане на процеса на осигуряване на допълнителна подкрепа, осигуряване на ефективна психо-социална рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация и ресурсно подпомагане. В РЦППО работят висококвалифицирани специалисти – психолози, логопеди, ресурсни учители с опит в областта на приобщаващото образование и допълнителната подкрепа.

Детските градини в град Шумен се обслужват от 6 щатни броя „психолог” и от 8 щатни броя „логопед”.

През учебната 2016/2017 г. логопедите работят общо с 335 деца, от които 17 деца със „заекване” и 53 деца с общо недоразвитие речта. Преобладаващата част от децата са с различни видове дислалия /затруднено изговаряне на звуковете „л”, „р”, „с” и др.

Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование – Шумен осигурява за детските градини следните специалисти:

- рехабилитатор на слуха и говора – 14 часа седмично в три ДГ;
- рес. учител за деца с нарушено зрение – 2 часа в една ДГ;
- ресурсни учители - 30 часа в ДГ „Светулка”, 24 часа в ДГ „Космонавт” и 45,5 часа в още единадесет ДГ.

Деца и ученици в риск

Деца в риск – това са деца, които се нуждаят от помощ и подкрепа за задоволяване на всички потребности при обгрижването им в семейна среда. В зависимост от риска за детето, те се разделят в следните направления :

- деца, живеещи в многодетни и социално слаби семейства, семейства с един деца, лишени от родителски грижи, отглеждани в институции;
- деца, настанени при близки и роднини;
- деца с вид и степен на увреждане;
- деца, отпаднали или в риск от отпадане от училище;
- деца с агресивно поведение и /или жертва на насилие.

Данни от Дирекция „Социално подпомагане” – отдел „Закрила на детето”

2015 год.	2016 год.
Общ брой постъпили сигнали за деца в риск - 344 броя, от които:	Общ брой постъпили сигнали за деца в риск – 301 броя, от които:
За насилие над деца – 23	За насилие над деца - 21
Изведен риск и открити случаи по получените сигнали за 119 деца	Изведен риск и открити случаи по получените сигнали за 79 деца
Деца, настанени при близки и роднини за годината – 85	Деца, настанени при близки и роднини за годината – 86
Деца, настанени в институции към 31.12.2015 г. – 4 деца	Деца, настанени в институции към 31.12.2016 г. няма
Деца, настанени в професионални приемни семейства за годината - 82	Деца, настанени в професионални приемни семейства за годината - 72
Деца, настанени в ЦНСТ без увреждания към 31.12.2015 г. - 38	Деца, настанени в ЦНСТ без увреждания към 31.12.2016 г. - 39
Деца, настанени в КЦД към 31.12.2015 г. – 9	Деца, настанени в КЦД към 31.12.2016 г. – 9
Деца, настанени в ЦНСТ с увреждания към 31.12.2015 г. - 25	Деца, настанени в ЦНСТ с увреждания към 31.12.2016 г. - 28
Сигнали за непълнолетни майки, родили деца, непълнолетни бременни и съжителстващи на семейни начала - 25 бр.	Сигнали за непълнолетни майки, родили деца, непълнолетни бременни и съжителстващи на семейни начала - 22 бр.

Социални услуги за допълнителна подкрепа на личностното развитие в общинва Шумен

Посочените по-долу институции за социални услуги извършват дейности, близки до посочените в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания. В тези общински институции работят специалисти, които могат да са полезни за предлагането на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детските градини.

Данни за деца от специализирани институции, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип

№	Вид социална услуга /дейност	Описание на дейността	Местоположение /обхват	Капацитет		Данни за включването в образование				Видове и брой специалисти, ангажирани с обучение и възпитание
					Брой настанени/ ползващи социални услуги	У-ще/ ДГ	Брой деца/ ученици	Брой деца/ ученици невяключени в образование	причини	
1.	Дневен център за деца с увреждания	Дневна грижа, Консултиране, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи, психологична подкрепа, музикотерапия, социално включване.	Шумен	36	36	Училище /21 ДГ /6	21 6	9 деца от 0 до 5 г	7 деца от 0 до 3 год.; 2 деца от 3 до 5 год. не посещават детска градина по желание на родителите	1 бр.- социален работник; 1 бр.-психолог; 2 бр.-възпитател 1 бр.-музикален педагог 2 бр.- кинезитерапевт; 1 бр. – ерготерапевт;
2.	Дневен център за деца с увреждания със седмична грижа	Седмична грижа. Консултиране, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи.	с. Васил Друмев, община Шумен	25	24	Училище /22 ДГ /1	22	1	Здравословни	Соц. Работник; Логопед; Психолог; Арт терапевт; Трудотерапевт; Рехабилитатор;
3.	Център за обществена подкрепа	Превенция на изоставянето, насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, консултиране и подкрепа на семейства в риск; оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители; семейно планиране, подготовка за родителстване, работа на ниво родилен дом; превенция на изоставянето; консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви, подготовка за изслушване на деца, участници в съдебни процедури; семейна медиация и семейно консултиране при кризи	гр. Шумен, ул. Димитър Благоев" 10	79 деца и родители	86	63 в училище 11 в ЦДГ 8 бебета	63	4	непълнолетни майки	17 специалисти социални дейности, от които 12 на 4 часов работен ден 7 психолози, от които 2 на 4 часов работен ден 3 ръководител сектори-специалисти социални дейности и психолог

4.	Център за работа с деца на улицата	Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца	гр. Шумен, ул. "Димитър Благоев" 10	15	13	13 в училище	13	0		2 психолози на 4 часов работен ден и 5 специалисти социални дейности на 4 часов работен ден
5.	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от рискови групи	Превенция на социалното изключване на деца от рискови групи; осигуряване на достъп до социални ресурси; развиване на умения за живот и превенция на рисково поведение; подкрепа за развитие на личностово развитие и способности на децата; развитие на умения за самостоятелен живот; консултиране и подкрепа; мобилна работа в етнически обособени квартали	Шумен	25	25	Училище	25	0	-	Соц. Педагог-1 бр. Педагог- 1 бр. Психолог- 1 бр. Мед. Сестра- 1 бр. Медиатори- 2 бр.
6.	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания 1	Подслон и ежедневни грижи за деца/младежи, изведени от СИ или в риск	Шумен	15	14	Училище	14	0	-	Соц. работник/р-л - 1 бр; Възпитатели - 4 бр;
7.	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания 2	Подслон и ежедневни грижи за деца/младежи, изведени от СИ или в риск	Шумен	10	10	Училище	9	1	пълнолетен	Соц. работник/р-л - 1 бр; Възпитатели - 4 бр;
8.	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания 1 "Слънчево детство"	Подслон и ежедневни грижи за деца и младежи с увреждания, изведени от СИ или в риск	Шумен	14	13	Училище	7	5	пълнолетие	не

9.	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания 2 “Слънчево детство”	Подслон и ежедневни грижи за деца и младежи с увреждания, изведени от СИ или в риск	Шумен	14	13	Училище	11	1 2	Здравословни Пълнолетен	Възпитател – 1бр.
10.	Кризисен център за деца	Комплекс от социални услуги за деца, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация, които се предоставят за срок до 6 месеца; оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране или социално-психологическа помощ; мобилна работа за кризисна интервенция	Шумен	10	10	Училище	8	2	Навършили 16 години и не желаят да продължат образование то си	Соц. работник-р/л – 1 бр; Възпитатели- 3 бр.; Психолог- 1 бр.;
11.	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания 3 “Слънчево детство”	Подслон и ежедневни грижи за деца и младежи без увреждания, изведени от СИ или в риск	Шумен	14	14	Училище	14	-	-	Възпитатели - 2 бр. Соц.работник - 1 бр.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до образование за децата и учениците и чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда, достъпност на информацията и комуникацията, достъп до учебните програми и учебното съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали, методики и специалисти.

Съгласно чл. 105 от Наредбата за приобщаващото образование: достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците. Достъпът на физическата среда включва изисквания към врати, фойайета, коридори, водещи линии, санитарни помещения, към парапети, предпазни решетки, тактилни символи, стълби, рампи, специални асансьори, подходящо осветление и маркировка.

Съгласно чл.106, ал.2 от Наредбата за приобщаващо образование достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищно образование трябва да е съобразена с елементите на сградите и съоръженията със специфични изисквания за различните видове увреждания – предвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони за хващане, обсег и достъпност, височина на погледа, както и средствата за сигнализация и информация среда.

Образователните институции на територията на общината се помещават в сгради, които са специално построени за отглеждане, възпитание, социализация и обучение на децата и учениците и разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен педагогически процес. През последните години, чрез реализиране на проекти и програми, са направени подобрения, свързани с функционалността на материалната база. Училищата на територията на общината разполагат с добра материална база, състояща се от класни стаи, кабинети по отделни дисциплини, компютърни кабинети и кабинети за ресурсно подпомагане. Не всички училища разполагат с физкултурни салони. Не във всички образователни институции са изградени рампи и подедни платформи за придвижване на деца и ученици с увреждания. Класните стаи и санитарните възли не са пригодени за ползване от деца и ученици с увреждания. Обзавеждането на класните стаи е неподходящо за деца с физически увреждания, деца и ученици с деструктивно поведение, често съществува по-голям риск отколкото полза от престоя им в класната стая, точно поради неадекватна училищна среда. Ограничен е достъпът на децата със специални образователни потребности до и в сградите.

Мерки за енергийна ефективност са приложени в сградите на детските градини и училища - топлоизолация, сменена дограма. Проблем при материалната база е слабата енергийна ефективност на сградите, където не е извършван ремонт или където е извършен само на отделни части, както и недобрата топлоизолация на сградите.

От ремонти се нуждаят дворовете на детските градини и прилежащите им съоръжения. Недостатъчна е дидактичната база. Независимо, че ежегодно се обновява и подобрява материално-техническата и дидактична база, е необходимо да се подмени морално и физически остарялото обзавеждане – дидактични шкафове, маси, столчета, постелъчен инвентар, както и да се осигурят нови съвременни учебно-технически средства за всички групи.

Вземат се мерки постепенно да се подобрява енергийната ефективност на сградите, да се благоустрояват дворните пространства, както и да се изгражда достъпна архитектурна среда.

SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
ИКОНОМИЧЕСКИ, ТЕХНОЛОГИЧЕСКИ И ФИНАНСОВИ ФАКТОРИ	
Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности	Икономически нестабилно състояние на общината
Финансиране, основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани бюджети във всички училища	Недостатъчно собствени приходи
Редовно финансиране, гарантиращо финансова стабилност на институциите	Нисък/недостатъчен стандарт за 1 ученик, който в рамките на една бюджетна година не се актуализира в съответствие с реалната пазарна икономика на доставките, услугите, материалите и др.
Прилагане на Системи за финансово управление и контрол	Недостиг на средства за капиталови ремонтни дейности
Реализиране на програми за енергийна ефективност	Недостатъчно модернизирана материална база – спортни площадки и физкултурни салони, специализирани кабинети
Участие в проекти и национални програми	Недостиг на средства за закупуване и обновяване на остарелите технически средства
Внедрени съвременни технически средства за управление, обучение и комуникации	ЦПЛР не могат да бъдат бенефициенти в Национални програми на МОН - за проектно финансиране
Разнообразие от съвременни учебно-технически средства за реализиране на образователно-възпитателните дейности	
Наличие на софтуерни продукти и програми за финансово обслужване и отчетност на дейността и др. документация съгласно нормативните изисквания	
Съществуващи възможности за реализация на собствени приходи	
Наличие на изградена система за охрана.	
СОЦИОКУЛТУРНИ ФАКТОРИ	
Въведена задължителна предучилищна подготовка на децата на 5 г. и 6 г.	Демографски проблеми
Създадени са условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време	Миграционни проблеми
Разработена система от мерки за осигуряване на достъпа до образование – безплатен транспорт; безплатни учебници и учебни помагала за всички ученици от I до VII кл.; безплатни закуски I-IV клас.	Необходимост от оптимизация на образователната мрежа в съответствие с демографските проблеми
Медицинско обслужване на децата - изградени здравни кабинети в учебни и детски заведения	Липса на ефективен механизъм за събиране на информация за учениците в чужбина.
Наличие на професионални гимназии и условия за професионално насочване на подрастващите.	Обучение в слети паралелки, затрудняващо обучението
Създадени условия и възможности за стимулиране постиженията на	Недостатъчна допълнителна работа в училищата с

даровитите деца в различни дейности, в т. ч. и спорта.	изоставащи и надарени ученици
Прилагане на иновативни методи на работа в училища и ДГ.	Усилен процес на движение от селото към града
Създадени са условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време, наличие на 2 ЦПЛР, ОШИ и др.	Засилващ се дисбаланс в териториално разпределение на населението - съсредоточаване на хората в активна възраст в града и застаряването на населението в селата.
Създадени разнообразни условия за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби, открити занимания за всяко дете и ученик, участващо във формите на извънкласна дейност.	
ТРУДОВИ РЕСУРСИ	
Медицинско обслужване на децата - изградени здравни кабинети в учебни и детски заведения.	Недостатъчен брой обучени учители за работа с деца със СОП.
Мотивиране на директори, учители и ученици – присъждане и връчване на награди	Липса на млади педагогически кадри, резултат от непривлекателност на образователната професия
Наличие на педагогически персонал с висока лична квалификация	Недостатъчно познаване на нормативната уредба от страна на част от педагогическия персонал
Голям брой преподаватели, преминали обучение в различни обучителни курсове и семинари.	
ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	
Наличие на нов Закон за предучилищното и училищното образование	Голям обем подзаконови нормативни актове, без конкретни указания и процедури по прилагането им
Разработени подзаконови нормативни документи	Не са разработени и въведени ДОС за физическата среда и информационното и библиотечно осигуряване и за финансиране на институциите
Утвърдени правила за прием в първи клас и създадена организация за целодневно обучение.	Задължение по прилагане на специфични нормативни актове, непряко касаещи системата на образование
Утвърдена наредба за записване, отписване и преместване на децата в предучилищна възраст	Неправилно разпределени отговорности между местните и централните органи на властта
ВЪЗМОЖНОСТИ	
ЗАПЛАХИ	
Осигуряване на качествена образователна структура – институции на предучилищното обучение, общото, профилираното и професионалното образование.	Изменения в законовата уредба.
Обучение на педагози, педагогически съветници за работа по проблемите на ученическата агресия и формиране на социални умения у подрастващите.	Недостигащи финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни стандарти.
Квалификация на учителите за работа с деца и ученици в риск от отпадане.	Бързо променяща се образователна инфраструктура

Подобряване качеството на професионалното образование и осигуряване на условия за по-ефективни връзки с бизнеса.	Намаляващ интерес към учителската професия и като резултат застаряващ педагогически състав. Недостатъчен брой на младите висококвалифицирани и мотивирани специалисти в училище
Провеждане на по-ефективни квалификационни форми/дискусии, работа в групи, споделяне на добри практики/.	Засилване на диспропорциите в качеството на образованието между отделните училища
Подобряване на здравословното хранене	Голям брой отсъствия на ученици от училище – заплахата от отпадане на учениците от училище
	Миграция на семействата и демографски проблеми

ИЗВОДИ

1. След влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование от 01.08.2016 г. в Община Шумен е утвърдена училищна мрежа от общински детски градини, общински и държавни училища, средношколски общежития два общински центъра за подкрепа за личностно развитие

2. В Общината има изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование, за обезпечаване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие, която се осигурява в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие.

3. Наличие на възможности за подкрепа при реализиране на местните политики в сферата на личностното развитие чрез финансовите инструменти на ЕС - Структурните фондове и др. програми.

4. Потребността от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за децата и учениците на територията на община Шумен - деца със специални образователни потребности и в риск от социално изключване, се покрива от дейности заложи в социалните и образователни услуги, действащи на територията на общината.

5. В Шумен има Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и помощно училище

6. Община Шумен прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез финансиране на общински образователни и младежки програми, програми за спорт, превенции, здраве и социални дейности.

7. Създадени са условия за сътрудничество и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

8. Прилагането на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми на Структурните фондове на ЕС, както и чрез други фондове и програми, осигурява допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност.

9. Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Шумен, е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система и налага координираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

10. Съществуващите центрове за подкрепа за личностно развитие трябва да отговорят на новите предизвикателства и да предложат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване. Ясно и

категорично фокуса трябва да падне върху развитието на личността на детето и ученика, с неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване и благоденствие, принадлежност, участие и отговорност към множество общности и групи едновременно.

11. Ранната диагностика и превенция на езиково-говорното развитие са в основата на успешното приобщаване и последващото обучение на децата.

12. Недостатъчен е броят на рехабилитаторите за деца и ученици с физически увреждания. В детските градини и училищата няма назначени социални работници и помощник на учителя. При някои от децата и учениците личен асистент е родителят или друго лице.

13. Потребностите от планиране и реализиране на дейности за подкрепа за личностно развитие на децата с изяви дарби, на децата в риск, с хронични заболявания или със СОП, все повече нарастват, както в национален, така и в регионален мащаб. Нуждаещите се от приобщаващо образование прогресивно увеличават своя брой, което налага и детските градини, и училищата от община Шумен, които не могат да осигурят достатъчно квалифицирани кадри, да търсят съдействие отвън. В този смисъл функционирането на общински Център за подкрепа за личностно развитие се превръща в неизменна необходимост като извънучилищно звено, в екипа на което ще бъдат концентрирани специалисти, от които деца и ученици ще получават адекватна грижа, педагогическа и психологическа подкрепа за развитие на интересите, способностите, компетентностите или ресурсно подпомагане при регистрирани специални образователни потребности

14. С цел оптимално използване на финансовите и човешките ресурси за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците от община Шумен е необходима промяна в посока на обединение на ресурсите и подобряване качеството на услугите в центровете за личностна подкрепа. Тази промяна се налага в две посоки – оптимизиране вида на услугите и оптимизиране на структурата на центровете за личностна подкрепа.

15. Сътрудничество между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги

Между институциите с системата на предучилищното и училищното образование в община Шумен и представителите на държавните, местните органи и структури и доставчиците на социални услуги има изградени много добри партньорски взаимоотношения, които трябва да продължат да се развиват в отговор на необходимостта от предоставяне на пълноценна обща и допълнителна подкрепа за децата и учениците. Усилията на цялата общественост трябва да са насочени към планиране и реализиране на съвместни дейности и изяви съобразно индивидуалните потребности, както на децата с изяви дарби, така и на децата в риск, с хронични заболявания или със специални образователни потребности.

Включването на подкрепата за личностно развитие като нов компонент в ЗПУО, извежда на преден план динамичният аспект на обучителните отношения между ученика и учителя и отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и другия персонал, при който всеки един участва в процеса на разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване. Успехът на този процес минава през преместване центъра на приобщаващото образование в детската градина и в училище, през овластяване на образователните институции и на тяхното лидерство, през превръщането на детската градина и училището в общност от професионалисти, които имат и знанията и уменията как да бъдат полезни на децата, които работят в отношения на доверие, в екип, с участието на родителите и най-вече с участието на самите деца.